

perversitate iscoditoare ce ar veni din partea unui revizor veritabil (Anton Antonovici). Hlestakov, anticipând cu câteva mișcări intrarea în hora minciunii, ar gândi astfel: „dacă primarul vrea să mă mintă că așa-i tratează de ospitalier pe călătorii anonimi prin oraș, atunci de ce nu l-aș minți și eu că nu sunt un călător oarecare?”. La rândul lui, Anton Antonovici, primarul interpretat de Ștefan Sileanu, nu se pune în postura de victimă, ci își contemplă adversarul cu o știință a calmului și autorității. Înțelege și subordonarea ca pe un gest grațios ce invită la complicitate. Cade, ce-i drept, prea ușor în cursă, în afara aceluia stimul psihologic, ce derutează până și pe un maestru al rătăcii politice, numai că, o dată căzut, primarul lui Ștefan Sileanu angajează o strategie foarte complicată și rafinată de nuanțe în amăgirea intrusului fără voie. Când se întreabă, la sfârșit, cum de a fost posibil să fie astfel păcălit, el, întrebarea este perfect legitimă pentru toată lumea; în fine, conjuncția dintre prostie și perversitate există. Jocul lui Ștefan Sileanu entuziasmează nu numai prin finețea modificărilor de registru, dar și prin infuzia de autoironie ce conferă rolului discreta vibrație subversivă, și ea duplicitară, a comunicării cu publicul.

Fără Ștefan Sileanu în scenă, spectacolul, trebuie spus, se putea termina la pauză, pentru că numai prezența acestui actor mai poate provoca atenția spectatorului în partea a doua. Spectacolul e prea lung și plictisul e inevitabil. Mircea Cornișteanu a respectat largimile textului și a subordonat comicul unui spațiu de referințe abundent, și simbolic, și realist (cu licențele și ironia de rigoare). Impresia

de prolixitate a spectacolului se explică pe de o parte prin lentoarea lecturii și respectul tolerant (deși adăugitor de replici) față de text, iar pe de altă parte prin indecizia stilistică. Personajele vin, parcă, prea din Goldoni ca să mai fie rusești, altele sunt destul de rusești (Constantin Cotimanis, foarte bine în Osip), când nu descind din vreo farsă pariziană de boulevard, poate chiar contemporană cu **Revizorul**. Hlestakov al lui Stelian Nistor de acolo descinde și, la rigoare, nici nu e rău. Cum nici măcar această relativă imprecizie de stiluri nu e tocmai departe de condiția textului de la 183... al lui Nikolai Vasilievici. Doar că Hlestakov acesta, împreună cu majoritatea companiilor din scenă (mai puțin Anton Antonovici), își epuizează repertoriul de ticuri comice (e supărător Valeriu Preda în Dobcinski), altminteri savuroase, dezamăgitor de repede. Nici Victoria Cociaș și Cerasela Iosifescu (Anna Andreevna și Maria Antonovna), prezențe grațioase, evoluând fără cusur, nu aduc iluzia dinamizării ritmului în partea a doua a spectacolului. Însă, de ce mă complic? Vreau să spun atât: în spectacolul de la „Nottara”, Ștefan Sileanu duce rolul său la altitudini nebănuite de rafinament și expresie; alături de el, Stelian Nistor și Constantin Cotimanis creează momente bune, la fel Tania Filip, într-un solo virtuos; Mircea Cornișteanu propune câteva semne juste și utile în analiza universului gogolian; spectacolul, comedie veritabilă, e plin de gaguri, numai că, pentru un spectacol de gaguri (iese din tablou Ștefan Sileanu), e prea lung.

SEBASTIAN-VLAD POPA

ONOARE ȘI ONORABILITATE

THOMAS BECKET de Jean Anouilh. Traducerea: Dana Crivăț și Alex. Mirodan ● TEATRUL „NOTTARA” ● Data reprezentației: 9 noiembrie 1995 ● Regia: Alexandru Repan ● Scenografia: Viorica Petrovici ● Muzica: George Marcu ● Mișcarea scenică: Elena Vasile și Andreea Duță ● Distribuția: George Alexandru, Marius Stănescu (Regele Henric II), Rareș Stoica (Thomas Becket), Petrică Popa (Gilbert Folliot), Ion Porsilă (Arhiepiscopul), Ion Popa (Episcopul de Oxford), Andreea Măcelaru (Gwendoline), Emilia Dobrin (Regina-mamă), Crenguța Hariton (Tânăra regină), Mircea Jida (Regele Ludovic), Sorin Cociș (Călugărul), Adrian Damian (Primul baron englez), Cosmin Soțon (Al doilea baron englez), Alin Panc (Al treilea baron englez), Costel Cașcaval (Pictorul), Claudia Căcoveanu (Franțuzaica), Gabriela Tudoran (Fata saxonă), Adrian Alessandriu (Pădurarul) și Elena Vasile, Andreea Duță, Ioana Cristescu, Bogdan Gadola.

Această piesă remarcabilă a prolificului dramaturg francez contemporan Jean Anouilh, excelent ironist și autoironist – „sunt un ușuratic și un neserios, căci fac teatru”, spunea Anouilh chiar despre licențele ce și le îngăduie în **Becket** –, n-a avut în teatrul românesc cariera meritată, mai ales din perspectiva interpreților. Spectacolul lui Horea Popescu din 1968, la Teatrul Național, în decorurile Florică Mălureanu, cu Gheorghe Cozorici și Damian Crâșmaru, și poate încă unul, la Iași, semnat de Sorana Coroamă, sunt singurele amintiri consistente care au putut înfrunta concurența celebrului film cu Richard Burton și Peter O'Toole, realizat în 1966.

Alexandru Repan încearcă acum să-și mângâie nostalgia măturisită pentru, iată, încă unul dintre rolurile pe lângă care a trecut în, altfel, bogata sa carieră (câte regrete mai au actorii!), montând piesa ca regizor, „cu un grup de prieteni”, cum spune în caietul-program. În fața acestei tactici prudente, ar trebui să adoptăm și noi una similară, purtându-ne ca invitați la o sărbătoare de

Imagine din **Revizorul** de Gogol la „Nottara” (regia: Mircea Cornișteanu)

Scenă din Thomas Becket de Jean Anouilh la „Nottara” (regia: Alexandru Repan)

familie unde se aduc flori și se laudă preparatele gazdei. Reținând pretextul, să privim totuși obiectiv rezultatul, cum credem că face acum și regizorul. În fond, tot de la o întâmplare a plecat și Anouilh (dacă e să dăm crezare plezanterilor sale), scriind **Becket** în urma descoperirii unei cărțului – „Cucerirea Angliei de către normanzi” de Augustin Thierry – pe care o cumpărase pentru frumoasa ei legătură verde. Istoria desfrânatului confident al regelui, devenit apoi inflexibil apărător al onoarei divine, povestită aici și îmbogățită cu câteva „glume de șansonetist”, nu prea are legătură cu adevărul istoric, motiv pentru care, scuzându-se, autorul se explică astfel: „Nu m-am dus să caut în cărți cine era cu adevărat Henric al II-lea, nici cine era Becket, am făcut personajul echivoc care mi-a trebuit”. Piesa abordează, printre altele, și o temă cu largi ecouri în istorie și literatură: soarta cărturarului în epocile tulburi care-i pun la încercare onestitatea, sentimentele și credința, ca reflex la jocurile Puterii. Din acest punct de vedere, opțiunea Teatrului „Nottara” este stimabilă, mesajul textului fiind mai mult decât adecvat actualității, iar soluția pe care unul dintre eroi o alege din constrângere, iar altul, în deplină libertate a spiritului, e o concluzie filosofică viabilă, chiar dacă amară. Din punct de vedere teatral, înfruntarea dintre cei doi poli ai demonstrației este o pagină de virtuozitate dramatică. Interpreții au la îndemână, cu alte cuvinte, premisele unor mari creații, pândiți fiind, în același timp, de riscul eșecului care amenință marile încercări. Calea de mijloc, în acest caz, nu poate fi luată în

calcul. Așa încât, ce-am putea spune despre interpreții aleși să ducă în spate cele două roluri copleșitoare – George Alexandru (Regele; pe Marius Stănescu nu l-am văzut) și Rareș Stoica (Becket)? Că amândoi au datele personajelor, că sunt frumoși, tineri, dar ne sugerează mai degrabă adolescența naivă a celor două figuri emblematice, decât profunda și grava lor maturitate? Că s-au grăbit acceptând aceste roluri, că sunt superficiali fără voie, că spun textul (e multă conversație în piesă) uneori fără să-i simtă încărcătura, că, în fine, poate nici n-au depus efortul de a găsi complexitatea personajelor? Restul tinerilor din distribuție, la fel de necopiți profesional, ne fac parcă să ne gândim la amintita „glumă de șansonetist” la care se referea ironic Anouilh; face excepție prezența gracilă, picturală a Andreei Măcelaru (Gwendoline), care cântă cu sensibilitate balada compusă de George Marcu (trubadur neobosit al scenei românești) și, poate, aceea a lui Sorin Cociș, al cărui firesc emoționează întotdeauna. Mircea Jida, în Regele

Ludovic, joacă prea vizibil voluptatea frivolității, iar cele două regine – Emilia Dobrin și Crenguța Hariton – sunt, evident, doar personaje de fundal. Grupul bătrânilor prelați și cel al tinerilor gentilomi sunt la fel de neadecvate ansamblului, fiecare din alte motive. Cât despre dansatoare și rolul lor în reprezentație, nu suntem în măsură să vă oferim explicații. Cert este că ideea de figurație cu sens nu e acoperită. Fără reproș – scenografia Vioricăi Petrovici, care exploatează bine „tenebrele” spațiului de la sala Studio a teatrului, îmbinând fericit, în decor și costume, epoca istorică și prezentul. Amintindu-și, probabil, de anii când juca aici Regele din antologicul **Hamlet** al lui Dinu Cernescu, Alexandru Repan dă montării austeritate și mister, rezultate din linia simplă a mizanscenei și din conceperea luminii. Din păcate, prietenii săi nu l-au putut susține în demersul cultural onorabil de a repune în circulație această piesă valoroasă, subtitulată „Onoarea lui Dumnezeu”.

DOINA PAPP

SUPERPROFESIONIȘTII

SUPEUL de Jean-Claude Brisville
● TEATRUL ODEON ● Data reprezentației: 28 septembrie 1995
● Regia: Florentina Enache ● Scenografia: arh. Adriana Păun
● Distribuția: Radu Beligan (Talleyrand), Ion Lucian (Fouché), Nicolai Ivănescu (Primul valet), Ioan Bătinaș, Dan Tudor (Al doilea valet).

Într-una dintre serile care puneau capăt uneia dintre revoluțiile care au alcătuit Revoluția Franceză – după cele „o sută de zile” și după Waterloo –, Talleyrand îl convoacă pe Fouché la un

abundent supeu. Între îmbucături, fostul ministru de externe încearcă să-l convingă pe președintele Consiliului de Miniștri să-l însoțească a doua zi la rege, pentru a-l invita pe acesta să-și ocupe tronul. Afară, după 26 de ani de stat pe stradă, după avânt revoluționar, teroare, războaie interne și externe, mulțimea mai are puterea de a vocifera, conștientă că deține încă forță, dar nemaștiind cum s-o folosească.

Acestea sunt datele piesei, pe care regizoarea le reproduce cu fidelitate pe scenă: arh. Adriana Păun construiește un salon odată somptuos, acum marcat de întâmplările prin care a trecut stăpânul lui. Interpreții poartă costumele epocii și nimic nu forțează actualizarea conflictului

Ion Lucian și Radu Beligan în Supeul de Jean-Claude Brisville la Odeon (regia: Florentina Enache)